Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in calce peculiari quoda[m] ...

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

Quemadmodum testamentum inscriptis aperiat et de scribatur. Rubrica lxii

urn:nbn:de:bsz:31-115460

Visual Library

¶ Additio. Supradicta oĩa pŏt
etiã Spe. ĩ ti. de iſtru. editio. in. §.
cõpẽdioſe. vſi. teſtamẽtũ ꝓ ſolen
ne ⁊c̃. Aduerte tñ circa p̃miſſa ꝙ
aut teſtator ſua manu ſcripſit te=
ſtamẽtũ ⁊ ſpãlit̃ hoc in ſcriptura
repoſuit/ ⁊ tũc nõ reqͥrit̃ alia ſub
ſcriptio ab eo vł ab aliq̃ alio ꝓ eo
ſed ſufficit ꝙ teſtes ſe ſubſcribant
⁊ ſignẽt. vt. d. l. cũ antiq̃tas. ĩ fine
Si autẽ ip̃e teſtator nõ ſcripſit/ ſʒ
alı⁹ noĩe ſuo/ tũc obſ̃uabit̃ diſpo
ſitio. l. hac ↄſultiſſima. ſcʒ qꝛ octa
uus teſtĩ ꝓ eo adhibebit̃ q̃ ſe ſub=
ſcriber/ ſi ip̃e teſtator nõ vult aut
non pŏt ſe ſubſcribere. Ge. mu.

Teſtator an debeat neĉto ſe ſubſcribere ĩ teſtamẽto ſuo in ſcriptʒ ?

¶ Queadmodũ teſtamẽtũ ĩ ſcriptis aperiat̃ ⁊ deſcribatur. Rubrica. lxij.

Q Uoniã expedit
ↄpetẽtes deficientiũ
diſpoſitões q̃ſcũꝗ
nõ repugnãt legibus
modis oĩb⁹ ĩpleri. vt
ꝟ uc. d ᴄ heredi. ⁊ fal ci. poſt prĩci
piũ ibi: cũ vtiꝗ. col. j. Jccirco ſi
mortuo teſt torc is cui⁹ ĩterſit po
ſtulabit corã p̃tore exhiberi teſta
mẽtũ ⁊ aperiri: eo iurãte ꝙ nõ ca
lũnie aĩo id petit. l. ei⁹ qδ. C. quẽ
ad. teſ. ape. p̃tor vocatis ⁊ ↄuenie̾
tib⁹ teſtib⁹ oĩb⁹ ſi cõmode reperi
re poterit iubebit teſtamẽtũ exhi
beri/ ⁊ coactis teſtib⁹ ſigilla ⁊ ſub
ſcriptiones ſuas recognoſcere fa
ciat illud corã eis aperiri et reci=
tari: ⁊ mãdabit tabellioni vt illud
obſeruata inſinuatiõis ſolẽnitate
debeat recitare/ ⁊ heredib⁹ ⁊ his
quorũ intererit exhibere. q̃ facto
iteꝝ reaſſignari et deponi iubebit
origiale: vt ad illud cũ vtilitas vł
neceſſitas exegerit recurrat̃. Ce=
terũ multa alia eſſent circa mate=
riã iſtã dicẽda, ſed ea nõ ꝓſequor
tũ qꝛ matia lõginq̃ eẽt: tũ qꝛ teſta
mẽtũ hoc põderoſas ⁊ ſũptuoſas
obſeruãtias hʒ quare nõ eſt mirũ
ſi ei⁹ foꝛa raro cõtingere viſa eſt:
ſʒ de ei⁹ aperitiõis ⁊ deſcriptiõis
ꝓceſſu aperti⁹ videre poteris in
ſũma Azo. ſub rubrica. C. queãd
modũ teſtamẽta aperiãtur Fina
lit̃ aũt teneas ꝙ ſiue ꝑ modũ exẽ=
pli ſiue autẽtici ⁊ originalis exhi
bẽdũ fuerit teſtm̃ illud totũ ⁊ ĩte
grũ exhibebiſ heredi/ eo ꝙ ip̃e eſt
toti⁹ hereditatʒ ⁊ pr̃imonij vniuer
ſalis dñs ⁊ ſucceſſor. vt iſti. de he
re. q̃li. ⁊ diffe. §. ꝓ herede. et. ff. de
acq̃. poſ. l. cũ heredes. ĩ p̃n. Lega
tario ꝟo ſiue alteri cui aliq̃d par=
ticulare relictũ ſcriptũ ẽ exhibe=
bis ſimplicit̃ ꝑtes ⁊ ꝟba q̃ de ipſo
relicto faciũt mẽtionẽ/ cũ illis pre
cedẽtib⁹ ⁊ ſequẽtib⁹ ꝓpt̃ q̃ ip̃m le
gatũ fuit aſcriptũ in teſtamento:
⁊ ꝓbat̃ ſ̃m formã tibi traditã in
ſũmula nr̃a ſup̃ rubrica de ꝑte ex
teſtamẽto ſumẽda Nã ſicut ab ar
gẽtario rõ erat edẽda ei ad quem
ꝑtiebat. vt. ff. d̃ edẽdo. l. p̃tor ait.
in p̃ncipio. ⁊. l. ſi q̃s ex argẽtarijs
in p̃ncipio. ſic ⁊ a tabelliõe q̃ loco
fũgit̃ argẽtarij. facit. d. l. ſi q̃s ex
argẽtarijs. §. ꝑtiere. Preterea iſpe
ctio tabularũ teſtamẽti materiã
falſi fabricãdi iſtituere pŏt. vt. ff.
queãd. teſ. aperi. l. ij. §. inſpectio.

Teſtm̃ quem ad modum edendũ ſit heres ſit heredi aut legatario.

¶ Additõ. Circa premiſſa quero
an ne legatario d̃beat fieri editio
cũ die et ↄſule: ⁊ glo. in ꝟbo ei⁹ qδ
C. queãd. teſta. ape. tenet ꝙ non
Sed Jaco. bu. vt refert Bal. ibi.
tenuit ꝙ etiã legatario ſit edẽdũ
cũ die ⁊ cõſule. qꝛ ꝙ dies et cõſul
nõ edũtur fit ne aliq̃d poſſet exco
gitari et falſum fabricari ↄ̃ teſta=
mentũ. Sed hec rõ ceſſat q̃ñcũꝗ
ei⁹ q̃ petit ĩtereſt teſtamẽtũ vale=
re: qꝛ nõ eſt veriſile ꝙ ĩpugnet id
qδ facit ꝓ ſe/ ĩmo ꝙ habeat ratũ
et gratũ. vñ. d. l. ei⁹ qδ q̃ dicit edẽ
dũ teſtamẽtũ ſine die ⁊ cõſule/ nõ
loq̃tur qñ heres vł legatari⁹ petit
copiã teſtamenti. ſed loquitur qñ

legitim⁹ vel exheredatus hoc pe
tit q̄ veriſilr̄ infingerēt teſtamen
tū ſi poſſent. Sed Jaco. ꝺ are. vt
refert idē Bal. vbi. ſ. dicit/ ꝙ ſi q̄
dē cōueniꝛ tabellio q̄ ſcripſit mā=
dato teſtatoris ꝙ debet edi lega=
tario et heredi cū die et cōſule in
publica et ſolēni figura: q: māda
tū teſtatoris reputaꝛ mādatū eo=
rū: ergo ꝛc. ar. l. ſi q̄s ex argētarijs
§. ptinere. ff. de edē. nō tn̄ dicit. d.
Ja. ꝺ are. an tabellio teneaꝛ ede=
re exheredato vl' legitimo Sȝ ipē
Bal. tenet ꝙ ipſis edi dȝ ſine die ꝛ
cōſule p. l. ij. ī pncipio. ꝛ in §. teſta
mētū. ff. quēad. teſt. ape. ꝛ hoc fa
ciet tabellio mādato iudicis: non
ꝓpa auctoritate/ q: nō fuit roga
tus ab eis/ nec ad eorū vtilitatez
ar. ff. ꝺ penis. l. ſi q̄s aliq̄d. §. iſtru
menta. Si vo ꝯuenitur ali⁹ q̄ꝫ ta=
bellio: tūc indiſtīcte obtinet. d. l.
ei⁹ quod. ſi ꝯueniꝛ ex hoc edicto.
ſed ſi ꝯueniꝛ rei vendicatione re=
ſtituere dȝ ꝓprietario agēti ipm
totū inſtrumentū. ꝛ iſta nō vocaꝛ
editio: ſed reſtitutio poſſeſſionis
ipſi⁹ charte pncipalis ſeu origīa
lis q̄ debȝ fieri plenarie hec Bal.
vbi. ſ. Gerardus mulert.

Exheredato ſiue legitio quez admodū edi debeat teſtamentū.

¶ Item iſtud memoriam tuam
nūq̄ꝫ ptereat ꝙ viuo teſtatore ſine
ipſius expreſſo mādato neq̄ꝫ here
di neq̄ꝫ alicui homini viuēti teſta
mentū aut aliā vltimā voluntatē
exhibeas vel oſtendas: aut legi vl'
videri pmittas: quia viuo teſtato
re non debēt aperire tabule. vt. ff.
quēadmodū teſtamenta aperian=
tur. l. ij. §. ſi dubitetur.

¶ Additio. Nota ꝙ rō hui⁹ edi
cti de teſtamentis aperiendis eſt/
quia in his que dependēt ex teſta
mento nō poteſt tranſigi nec veri
tas diſquiri: niſi īſpectis ꝛ cogni=
tis verbiſ teſtamēti. l. j. ij. reſpōſo
ff. eo. ꝛ. l. de his. ff. de trāſac. et ibi
Barth. Aduerte tn̄ ꝙ hodie om
nis heres poteſt adire hereditatē
etiā ante apertas tabulas q̄ꝺ nō
potuit olim. niſi in duob⁹ caſibus
Item dies legatoꝝ hodie cedit a
morte teſtatoris etiaȝ ante aptas
tabulas id q̄ꝺ etiā nō erat olim. l.
vnica. §. cū igitur. iūcta glo. in ver
bo tabularū. C. de caducis tollē.
Itē nota ꝙ teſtamentū aperiēdū
eſt preſentibus teſtib⁹ qui cogēdi
ſunt ſigilla ſua agnoſcere. l. cū ab
initio. ff. quēad. teſta. ape. Iuxta
hoc q̄ro: an huiuſmodi teſtes de=
beant iurare dicere verū: Rn̄det
glo. in. d. l. cū ab initio ꝙ ſic. ſicut
alij teſtes qui examinantur. vt. l.
iuriſiurādi. C. ꝺ teſti. ꝛ hoc ſequi
tur Bartho. in. d. l. cum ab initio.
Intellige verū q̄ꝺ dicitur pſenti=
bus teſtib⁹ aperiendū teſtamētuȝ
niſi teſtes abſint. hoc eñ caſu ſiue
vnus ſiue oēs abſint ꝛ res vrgeat
aperitur coraȝ honeſtis perſonis.
Poſt deſcriptū autē ꝛ cognitum
factū ab eiſdē quibus interueniē=
tibus apertū eſt obſignetur: tunc
deinde eo mittatur vbi ipſi ſigna
tores ſunt ad īſpiciēda ſigilla ſua
l. ſed ſi quis ex ſignatoribus. ff. e.
ꝛ. l. ij. C. eo. Abeſſe autem intelli=
guntur ſiue in alio territorio ſint
ſiue in eodeȝ: ſed non ſine magno
incōmodo venire poſſunt/ tūc eñ
non compelluntur venire. ſed ad
eos mitti debet. iniquū eni eſt dā
noſum alicui eſſe ſuū officium. d.
l. ſed ſi quis. ſi vero poſſūt ſine in
cōmodo venire cogendi ſunt. d. l.
cum ab initio/ ꝛ ibi ita vult Bar.

Officiū ſuū non dȝ alicui eſſe damnoſum.

Sed iuxta pmiſſa quero q̄ñ mitti
tur ad abſētes q̄s eſt ordo: Bar.
in. d. l. cum ab īitio/ dicit ſi ſunt in
ſuo territorio debet iudex mitte=
re notariū vel officialem ad reci=
piendū iuramentū: ſi autem in al=
terius territorio ſint cōmittiꝛ iu=
dici illius territorij ꝙ recipiat iu=
ramēta ꝛ dicta ꝛ ꝙ ſibi remittat.
ipē eni iudex pncipalis cauſe de=
bet publicare non ille cui cōmit=

titur: ita tenet glo.in.d.l.ſed ſi q̇s
ex ſignatoribus.et probatur.in.l.
iudices . et auc.apud eloquentiſ=
ſimũ.C.de fide inſtru.ſubijcit idẽ
Bartho.conſultum fore ꝙ iudex
cõmittet articulos diſtictos et in=
terrogatoria ſm̃ que teſtes inter
rogentur.vt in.c.preſentiũ.de te=
ſti.libro ſexto. Sed quid ſi aliq̇s
teſtis negat ſuum ſigillũ vtrũ du=
bitetur de viribus teſtamẽti: bre=
uit̃ diſtingue: aut aperte dicit hoc
non eſt meũ ſigillum nunq̃ appo=
ſui hoc ſigillum/vel dicit nõ reco
gnoſco an ſit meũ ſigillũ, et nõ ap
paret ſigillum ſuum ibi: quod põt
eſſe vł quia alieno ſigillo ſignauit
vt.l.ad teſtium.§. i.ff.de teſta.vel
ſigillauit ſuo/tamen non apparet
forma ita vt decernat̃.ꝛ his duo=
bus caſibus teſtamentum reddit̃
ſuſpectum .l.i.§.fina.ff.quẽad.te
ſta.ape. hoc intellige verum niſi
preter hunc teſtem non recogno=
ſcentẽ vel negantẽ ſigillum ſuum
remaneant adhuc tot teſtes quot
ſufficiunt/vt vult glo.fina.in.d.§.
fi.ꝛ probatur per tex.in.l.cum ta
bule.ff.de bonoꝝ poſſeſ. ſm̃ tabu.
Si autem ſigillũ ſuum appareat
vt quia ibi ſunt arma ſua: vel litte
re dicunt: vel alias apparet: tũc
non obſtante dubitatione ſua te=
ſtamentum eſt validum et non ſu=
ſpectum.arg.l.ne ſatiſdatio.ff.rẽ
ra.habe.et in auc.de fide inſtru.§.
ſi vero moriantur.col.vi.hanc di=
ſtinctionẽ.s̃.dictam ſubtiliter in=
nuit glo.in ꝟbo neget.iuncta glo.
ſequenti.in.d.§.fina.et ſeq̇tur ibi
eam Bar. De fide ſigilli dic vt ꝑ
doctores.in. l.ſi qua per calũniã.
C.de epiſ.ꝛ cleri.per Guil.in.l.ſi
procurator. ff. d̃ procuratoribus
per canoniſtas.in.c. poſt ceſſionẽ
de probatio. et tetigit Bartho.
in.l.ſi publicanus.§. de rebus.ff.
de publica. Reliqua preſentẽ ma
teriam concernentia vide latius
per Bartho vbi.s̃.vbi etiam tra
ctat quomodo teſtes contradicẽ=
tes inſtrumento impugnent iſtru
mentum. Gerardus mulert.

Teſte negante ſuũ ſigillũ an dubitet̃ de virib⁹ teſtamẽti.

Secunda pars floꝝ.

De codicillis et q̇d ſit codicillus/quis codicillari poſſit/et quando poſſint fieri codicilli Rubrica.lxiii.

Morientium ma
iora iudicia teſtamen=
ti videlicet/mare ma=
gnum valde et ſpacio
ſum auſtro (gratia dei) ſtante tran
ſiuimus/que ideo codices magni
dicuntur eo ꝙ perfectam contine
re diſpoſitionem debent patrimo
nij temporalis. nemo enim ꝓ par
te teſtatus et pro parte inteſtat⁹
decedere poteſt: niſi ſit miles. vt
inſti.de heredi.inſtitu.§.non autẽ.
verumtamen leges que multum
propiciant et fauent iudicijs de=
functorum/et illam vicem legis
obtinere ac pro lege vel iure ob=
ſeruari precipiunt. vt in auc. de
nup.§.diſponat.col.iiij.ſicut in te
ſtamento voluerunt vniuerſalem
diſpoſitionẽ patrimonij fieri mã=
dantes vt in illo heres iſtituat̃ to
tius hereditatis caput et domi=
nus: ita permittũt per codicillos
particularibus diſpoſitionibus ꝓ
uideri. ideo enim codicilli. id eſt
parui codices. dicuntur quia ĩ eis
vel de vna re vel de aliquibus re=
bus aut parte vel quantitate cer
ta diſponere permiſſum eſt. de his
igitur codicillis agamus.

Additio. Adde ꝙ gloſa ſuper
rubꝛũ.inſti.de codicil. dicit codi=